

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า

ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

The guideline of increasing efficiency of community enterprise Krabokngerntonkla

Sitan Sub-district Phukradueng District Loei Province

นางสาวชัชชา อุทุมภา

สำนักงานเกษตรอำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บริบทการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย 2) เพื่อหาแนวทางส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย โดยวิธีการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม มีกลุ่มเป้าหมายสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 34 รายและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่มจำนวน 34 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาประเด็นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า (1) สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.59 และเพศชาย ร้อยละ 29.41 อายุเฉลี่ย 56.85 ปี สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 88.24 ประกอบอาชีพเกษตรกร เหตุผลการเข้าเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยการชักชวนกัน ร้อยละ 82.35 ผลตอบแทนกลุ่ม ต้องการค่าตอบแทน ร้อยละ 94.12 ในรอบปีที่ผ่านมาได้เข้าร่วมทำกิจกรรมเป็นบางครั้ง ร้อยละ 44.12 ในรอบปีที่ผ่านมาได้เข้าร่วมทำประชุมเป็นบางครั้ง ร้อยละ 44.12 (2) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยในการให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานในประเด็นหมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ระดับมากที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการบริหารธุรกิจ หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ระดับมาก ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของผู้นำ การดำเนินกิจการที่มีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ การกำหนดโครงสร้างและการแบ่งบทบาทหน้าที่ของกรรมการและสมาชิกในการดำเนินงาน การกำหนดกฎระเบียบหรือข้อบังคับ การระดมทุน การจัดบันทึกการเงินหรือบัญชีและการนำไปใช้ประโยชน์ หมวดที่ 4 ระดับมาก ได้แก่ การจัดการความรู้และข้อมูล ระดับมาก ได้แก่ การแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนา วิสาหกิจชุมชน การบันทึกและจัดเก็บข้อมูลของวิสาหกิจชุมชน (3) พบปัญหา ระดับมากที่สุด หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การระดมทุน การจัดบันทึกการเงินหรือบัญชีและการนำไปใช้ประโยชน์ การจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ระดับมากที่สุด ได้แก่ การจัดทำและชี้แจงแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ (แผนบริหารองค์กรและแผนประกอบการ) หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ระดับมากที่สุด ได้แก่ มาตรฐาน คุณภาพ ความปลอดภัยของสินค้าหรือบริการ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานบูรณาการ โดยมีช่องทางการส่งเสริมทางสื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สื่อออนไลน์ ได้แก่ Line Facebook สื่อออฟไลน์ ได้แก่ วิทยุชุมชนตลาดสี่ชั้น และวิธีการส่งเสริม ได้แก่ วิธีการส่งเสริม การเยี่ยมเยียน การให้คำแนะนำ การอบรม การประชุม การติดตาม เพื่อให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการประชุมและดำเนินกิจกรรมตามแผนการดำเนินงาน

คำสำคัญ : การเพิ่มประสิทธิภาพ, การบริหารจัดการกลุ่ม, วิสาหกิจชุมชน, ผู้นำ, สมาชิก

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 มุ่งเน้นให้วิสาหกิจชุมชนสามารถนำวัตถุดิบ ทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับกิจการวิสาหกิจชุมชนและสภาวะท้องถิ่นนั้น ๆ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรมีหน้าที่ส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนและสนับสนุนความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม คุณภาพมาตรฐานการผลิตและผลิตภัณฑ์ภัณฑ์ การบริหารจัดการธุรกิจ และการแข่งขันทางการตลาด เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

ในการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเพื่อความเข้มแข็ง เพื่อแก้ไขปัญหาและภาวะวิกฤตที่กลุ่มต้องเผชิญนั้น ต้องอาศัยความเข้มแข็งของกลุ่มที่เกิดจากสมาชิกที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน เข้าร่วมคิด ร่วมทำ มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติความร่วมมือกันในชุมชนจะทำให้ศักยภาพในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ลักษณะ “ความเป็นชุมชน” (Civility) โดยความเข้มแข็งไม่ได้หมายถึง เฉพาะสมาชิกกลุ่มเท่านั้น แต่ยังรวมถึง องค์กรต่าง ๆ ซึ่งดำเนินการเป็นไปในทางเดียวกัน วิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย จัดตั้งในปี พ.ศ. 2553 ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่ม 34 ราย มีผลิตภัณฑ์ ได้แก่ หน่อไม้สด หน่อไม้แปรรูป และแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร มีตลาดที่แน่นอน แต่สมาชิกกลุ่มมีอายุน้อย ขาดการประชุม ขาดการทำกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มไม่มีส่วนร่วมในการทำงาน และสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในปี พ.ศ.2563 ทำให้กลุ่มไม่เข้มแข็ง

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการหาแนวทางส่งเสริมการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย ให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น และเพื่อให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและยั่งยืน โดยศึกษาและวิเคราะห์บริบทการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย และหาแนวทางส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บริบทการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย
2. เพื่อหาแนวทางส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

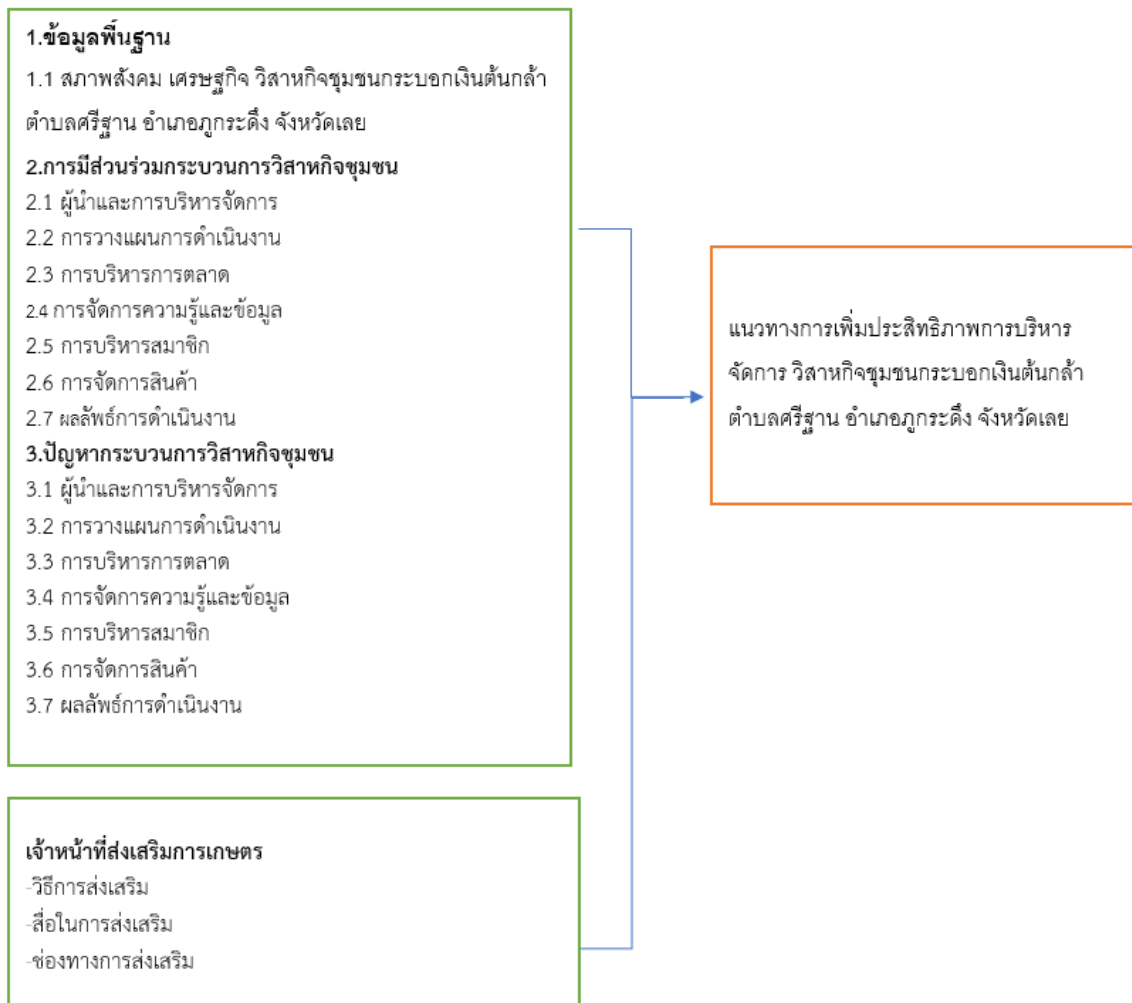
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบบริบทการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกระบอเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย
2. ได้แนวทางส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนกระบอเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา ข้อมูลพื้นฐานวิสาหกิจชุมชนกระบอเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย
2. ด้านกลุ่มประชากร สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกระบอเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย จำนวน 34 ราย
3. ด้านระยะเวลา พฤษภาคม 2567 – สิงหาคม 2567

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

การตรวจเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกระบอเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย ประกอบด้วย

1. สถานการณ์ วิสาหกิจชุมชนกระบอเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

วิสาหกิจชุมชนกระบอเงินต้นกล้า จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2553 สมาชิกเริ่มจัดตั้ง 10 คน สมาชิกปัจจุบัน 34 คน อาชีพหลักของสมาชิก คือการทำนา ปลูกไม้ เลี้ยงสัตว์ อาชีพเสริมของสมาชิกประกอบด้วย ถักไหมพรม แปรรูปหน่อไม้ ปลูกพืชผักสวนครัว ประธานกลุ่มชื่อ นางบุญยิ่ง แสงประดิษฐ์ ที่ทำการกลุ่ม เลขที่ 163 หมู่ 11 ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย โทรศัพท์ 0843915343 เมื่อ พ.ศ. 2553 ฤดูหนาวของประเทศไทยมีอากาศหนาวจัด ทำให้สินค้าเครื่องกันหนาวประเภทไหมพรมได้รับความนิยมมาก กลุ่มสตรีในหมู่บ้านทานตะวันจึงรวมตัวกันผลิตสินค้าดังกล่าวเป็นจำนวนมาก และทำการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ในปี พ.ศ. 2554 แต่เมื่อฤดูหนาวสิ้นสุดลงและในปีถัดไปสภาพอากาศไม่หนาวดังเช่นเคยทำให้ความนิยมลดลง ไหมพรมไม่สามารถขายได้ นางบุญยิ่ง แสงประดิษฐ์ จึงมีความคิดว่าไม้ที่ปลูกเป็นจำนวนมากในพื้นที่ หากสามารถหาตลาดเพื่อส่งออกน่าจะทำได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ได้ โดยปี พ.ศ. 2555 ส่งขายที่ตลาดพืชผลการเกษตรจังหวัดอุดรธานี (ตลาดศรีเมืองทอง) ขอนแก่น กาฬสินธุ์ ตามลำดับ และปี พ.ศ. 2558 ส่งขายที่ตลาดสี่มุมเมืองกรุงเทพมหานคร ตลาดอยุธยา (โรงงานแปรรูป) ตลาดต่างประเทศคือประเทศลาว โดยผ่านด่านอำเภอเมืองหนองคายและอำเภอศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย และปัจจุบันได้รับออเดอร์จากบริษัท วีเอเอส โอเรียลเซี่ยล ไทยแลนด์ 1999 จำกัด ผู้ส่งออกอาหารแปรรูปผลผลิตด้านการเกษตร วิสาหกิจชุมชนกระบอเงินต้นกล้า มีประธานกลุ่มฯ คือ นางบุญยิ่ง แสงประดิษฐ์ เกิดวันที่ 30 กรกฎาคม 2500 ปัจจุบันอาศัยอยู่บ้านเลขที่ 163 หมู่ที่ 11 ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง นางบุญยิ่ง จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จากวิทยาลัยราชภัฏพระนครได้ เอกศกกรรม มีอาชีพเกษตรกร ในพื้นที่จำนวน 9 ไร่ ได้ประกอบกิจกรรมทางการเกษตรหลายกิจกรรม เช่น ทำนา ทำสวนไม้ เลี้ยงปลา เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีความเชี่ยวชาญด้านการแปรรูปอาหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปรรูปหน่อไม้เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น ขนมห่อไม้ หน่อไม้ในบรรจุภัณฑ์ขนาดต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และสร้างความหลากหลายแก่ผลิตภัณฑ์ นางบุญยิ่งจึงได้ชักชวนกลุ่มเกษตรกรผลิตหน่อไม้ทั้งในและนอกฤดู ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ ได้แก่ หน่อไม้สด หน่อไม้แปรรูป เป็นต้น สามารถจำหน่ายได้ตลอดทั้งปี ทำให้กลุ่มมีรายได้จากหน่อไม้เฉลี่ยเดือนละ 20,000 บาท*ต่อคน นางบุญยิ่ง แสงประดิษฐ์ ประธานกลุ่มฯ สามารถเป็นวิทยากร ให้ความรู้ด้านการปลูกไม้และแปรรูปหน่อไม้ เป็นความภาคภูมิใจที่ได้ถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ให้สานต่อและอนุรักษ์ไว้ พร้อมกันนี้ยังจัดให้มีแหล่งเรียนรู้การผลิตหน่อไม้และแปรรูปสินค้าเกษตรแบบครบวงจร ในขณะเดียวกัน วิสาหกิจชุมชนกระบอเงินต้นกล้า ยังคำนึงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยการใช้เปลือกหน่อไม้ผลิตเป็นปุ๋ยสำหรับต้นไม้และไม้ผลอื่นๆ เช่น มะม่วง กล้วย กล้วยหอมทอง เป็นต้น

ปัจจุบันผลผลิตของวิสาหกิจชุมชนกระบอเงินต้นกล้า มีกิจกรรมการปลูกไม้และแปรรูปหน่อไม้เป็นหลัก โดยมีสินค้าตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ได้แก่ หน่อไม้สด หน่อไม้เนื้ดง หน่อไม้ต้มดง หน่อไม้ปิ้ง หน่อไม้ดอง หน่อไม้ลูกเต๋า (ขนาดตามสั่ง) หน่อไม้ต้ม/นึ่งบรรจุถุงสุญญากาศ ชุดเมนูหน่อไม้พร้อมปรุง จำหน่ายตลาดภายในและภายนอกจังหวัด

2. แนวคิดการบริหารจัดการ

การบริหารและการบริหารจัดการมีแนวคิดมาจากธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคมซึ่งจะต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม โดยจะต้องมีผู้นำกลุ่มและมีแนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อยบรรลุเป้าหมายขององค์การ การบริหารจัดการมีความสำคัญกับมนุษย์ในทุกระดับ

การบริหารองค์การให้ประสบผลสำเร็จมีความสำคัญยิ่ง และถือเป็นหัวใจของการขับเคลื่อนองค์การ ตามเป้าหมายที่ได้ตั้งร่วมกันไว้ วินัย มีมาก (2564) กล่าวว่าปัจจุบันนี้มีการใช้คำว่า การบริหาร (Administration) และ การจัดการ (Management) ควบคู่กันไป และยังนิยมใช้คำว่า การบริหารจัดการ เป็นคำผสมกันอีกด้วย นักวิชาการได้ให้คำนิยามที่คล้ายกัน ดังต่อไปนี้ว่า คำว่า การบริหาร นั้น นิยมใช้ในการบริหารระดับสูง โดยเน้นที่การกำหนดนโยบายที่สำคัญและการกำหนดแผนของผู้บริหารระดับสูง เป็นคำนิยมใช้ในการบริหารรัฐกิจ (Public Administration) หรือใช้ในหน่วยงานราชการ และคำว่า ผู้บริหาร (Administrator) มักจะหมายถึง ผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในองค์กรของรัฐ หรือองค์กรที่ไม่มุ่งหวังกำไร ส่วนคำว่า การจัดการ (Management) จะเน้นการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้ ซึ่งนิยมใช้ในการจัดการธุรกิจ คำว่า ผู้จัดการ (Manager) จึงหมายถึงบุคคลในองค์กรซึ่งทำหน้าที่ รับผิดชอบต่อกิจกรรมในการบริหารทรัพยากรและกิจการงานอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ขององค์การ การบริหาร คือ กลุ่มของกิจกรรมประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการหรืออำนวยการ (Leading/Directing) และการควบคุม (Controlling)

ในช่วงต้นศตวรรษที่ ๒๐ หรือราวปี ค.ศ. ๑๘๐๐ ผู้บริหารคนแรกที่เสนอว่า ผู้บริหาร จะต้องทำหน้าที่ ๕ ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Co-ordinating) และการควบคุม (Controlling) หรือ รู้จักกัน เป็นตัวย่อว่า POCCC จนกระทั่งถึงราวทศวรรษของปี ค.ศ. ๑๙๕๐ นักวิชาการบางส่วนเห็นว่าควร เพิ่มเรื่องของ การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) เข้าไปด้วย เมื่อมาถึงยุคปัจจุบัน นักวิชาการเรื่องการบริหารจัดการเห็นว่าหน้าที่หลักของผู้บริหารที่ขาดไม่ได้ มี ๔ ประการ คือ ๑. การวางแผน (Planning) ๒. การนำ (Leading) ๓. การจัดองค์การ (Organizing) ๔. การควบคุม (Controlling)

สรุปได้ว่า การบริหารและการบริหารจัดการมีแนวคิดมาจากธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคมซึ่งจะต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม โดยจะต้องมีผู้นำกลุ่มและมีแนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อยบรรลุเป้าหมายขององค์การ การบริหารจัดการมีความสำคัญกับมนุษย์ในทุกระดับ ทั้งในระดับส่วนบุคคลจนถึงระดับประเทศและระหว่างประเทศ อาจกล่าวได้ว่า ชีวิตและการงานของแต่ละบุคคลจะประสบความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดล้วนขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการทั้งสิ้น ในระดับขององค์การการบริหารจัดการจัดเป็นสมองขององค์การที่จะช่วยผลักดันให้องค์การเคลื่อนไปข้างหน้า ผู้ที่เป็นผู้นำ จำต้องรู้จักการวางแผนและการตัดสินใจที่ดี โดยหน้าที่หลักของผู้บริหาร มี ๔ ประการ คือ ๑. การวางแผน (Planning) ๒. การนำ (Leading) ๓. การจัดองค์การ (Organizing) ๔. การควบคุม (Controlling) การบริหารจัดการยังช่วยให้บุคคลต่าง ๆ ในองค์การทำงานร่วมกันได้เป็นทีม และเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อการการทำงานของแต่ละคนไม่ให้งานซ้ำซ้อนกัน

3. แนวคิดการเพิ่มประสิทธิภาพ

การพัฒนาองค์การหรือการเพิ่มประสิทธิภาพองค์การเป็นการลดต้นทุน ลดการสูญเสียทำให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น สรรนท วุฒิสรี (2559) กล่าวว่า ในการเพิ่มประสิทธิภาพนี้ก็ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ คือ เป้าหมาย นโยบาย การวางแผน การจัดการองค์การ การควบคุมงาน การฝึกอบรม การติดต่อประสานงาน การวางตำแหน่งบุคคล การกำหนดระยะเวลา เป็นต้น เมื่อมีการดำเนินงานให้เป็นไปตามกระบวนการที่วางไว้ก็ย่อมทำให้องค์การนั้นมีการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเพิ่มผลผลิตมากขึ้น ประสิทธิภาพขององค์การ (Organizational Effectiveness) เป็นสิ่งสำคัญต่อการวิเคราะห์ ที่เกิดจากการบริหารงานว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ความมีประสิทธิภาพขององค์การ นี้จะมีขึ้นได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่า องค์การสามารถทำประโยชน์จากสภาพแวดล้อมจนบรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่สิ่งที่สำคัญที่อยู่เบื้องหลังควบคู่กันกับประสิทธิภาพก็คือความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพขององค์การที่จะชี้ว่าองค์การมีประสิทธิภาพจริงหรือไม่ เพียงใด จึงอยู่ที่เกณฑ์การวัด คือ การอยู่รอด ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อองค์การต้องสามารถปรับตัวต่อสภาวะการณ์และสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น และสามารถมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในพร้อมกันไปด้วยเสมอความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การมีสมรรถนะสูง สามารถมีระบบการทำงาน สร้างทรัพยากรและความมั่นคงในการเก็บเกี่ยวไว้ภายในเพื่อการขยายตัวต่อไป และเพื่อเอาไปไว้สำหรับรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดวิกฤตการณ์จากภายนอก ด้วยเหตุนี้ประสิทธิภาพขององค์การที่จะชี้ว่าองค์การมีประสิทธิภาพจริงหรือไม่ เพียงใด จึงอยู่ที่เกณฑ์การวัด คือ การอยู่รอด ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อองค์การต้องสามารถปรับตัวต่อสภาวะการณ์และ สิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น และสามารถมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในพร้อมกันไปด้วยเสมอ ความมีประสิทธิภาพขององค์การ (Organizational Effectiveness) เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์ และขัดเกลาพฤติกรรมที่เกิดจากการบริหารงาน ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ความมีประสิทธิภาพขององค์การนี้จะมีขึ้นได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่า องค์การสามารถทำประโยชน์จากสภาพแวดล้อมจนบรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่สิ่งที่สำคัญที่อยู่เบื้องหลังควบคู่กันกับประสิทธิภาพก็คือ ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency)

กลยุทธ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพโดยให้พนักงานมีส่วนร่วมและระบบบริหารต่างๆที่นำมาใช้เป็นการบริหารที่ได้พัฒนามาจากแนวคิดการบริหาร จากการควบคุมคุณภาพเชิงสถิติของ ดร. เดมมิงโดยมีการพัฒนามาจากการควบคุมคุณภาพก่อนแล้วพัฒนาเป็นการควบคุมงานและมีการพัฒนาวิธีการดำเนินการในรูปแบบต่างๆ เช่น การใช้ 5 ส., QCC, TPM, TQM , TQC , วงจร PDCA เป็นต้น ซึ่งระบบและกิจกรรมเหล่านี้จะทำขึ้นอยู่กับความเหมาะสมขององค์กรว่าจะนำเอาระบบใดมาใช้ที่ส่งผลให้เกิดการเพิ่มผลผลิตที่ยั่งยืน องค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน (QCDSMEE) ได้แก่ คุณภาพ (Quality) ต้นทุน (Cost) และการส่งมอบ (Delivery) เป็นองค์ประกอบที่หน่วยงานต้องปฏิบัติเพื่อลูกค้า ส่วนองค์ประกอบด้านความปลอดภัย (Safety) และการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน (Morale) เป็นองค์ประกอบที่หน่วยงานต้องคำนึงถึงสภาพสิ่งแวดล้อม (Environment) และจรรยาบรรณ (Ethics) ในการดำเนินธุรกิจเป็นการปฏิบัติต่อพนักงานและเพื่อสังคมส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2549)

สรุปความหมายของการเพิ่มประสิทธิภาพในองค์การ หมายถึง การเพิ่มประสิทธิภาพขององค์การ โดยการเปรียบเทียบทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลที่ได้จากการทำงานว่าดีขึ้นอย่างไร แค่นั้น ในขณะที่กำลังทำงานตามเป้าหมายขององค์การ โดยใช้กลยุทธ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพโดยให้พนักงานมีส่วนร่วมและระบบบริหาร

ต่างๆที่นำมาใช้เป็นการบริหารที่ได้พัฒนามาจากแนวคิดการบริหาร จากการควบคุมคุณภาพเชิงสถิติของ วิลเลียม เอ็ดเวิร์ด เดมมิง (William Edward Deming) ซึ่งระบบและกิจกรรมเหล่านี้จะทำงานขึ้นอยู่กับความเหมาะสมขององค์กรว่าจะนำเอาระบบใดมาใช้ที่ส่งผลให้เกิดการเพิ่มผลผลิตที่ยั่งยืน

4. กระบวนการวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน เป็นคำที่เริ่มปรากฏขึ้นในสังคมไทยหลังจากที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ โดยกลุ่มคนจำนวนหนึ่งมีความเห็นว่าจะต้องวางรากฐานเศรษฐกิจและสังคมเสียใหม่ โดยเน้นการพัฒนาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนโดยคนในชุมชน เพื่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจชุมชนที่พึ่งตนเองได้ จึงได้มีการเสนอร่างกฎหมายส่งเสริม วิสาหกิจชุมชนในปี 2548 และเมื่อพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนมีผลใช้บังคับในปี 2548 คำว่า “วิสาหกิจชุมชน” จึงเป็นที่รู้จักและแพร่หลายมากขึ้นในปัจจุบันในฐานะที่เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชนซึ่งเป็นเศรษฐกิจฐานรากโดยรวมของประเทศ

4.1 ความหมายวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise) มาจากคำว่า “วิสาหกิจ” (Enterprise) ซึ่งแปลว่าการประกอบการ หรือกิจการ รวมกับคำว่า ชุมชน (Community) ซึ่งหมายถึง กลุ่มคนที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน อาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน และมีผลประโยชน์ร่วมกัน เมื่อรวมคำว่า “วิสาหกิจ” กับคำว่า “ชุมชน” เป็น “วิสาหกิจชุมชน” จึงมีความหมายตรงตัวว่า เป็นกิจการหรือการประกอบการที่ดำเนินการโดยกลุ่มคนในชุมชนเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน (กรมส่งเสริมการเกษตร , 2562)

วิสาหกิจชุมชน จึงหมายถึง การประกอบการหรือกิจการของชุมชนที่กลุ่มคน ในชุมชนเป็นเจ้าของ และร่วมกันดำเนินการด้วยการใช้ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสม และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัตถุดิบและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ด้วยการผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อตอบสนองการพึ่งตนเองและเพื่อ สร้างรายได้ให้กับครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน โดยกลุ่มคนหรือคณะบุคคลที่ดำเนินการอาจไม่เป็นนิติบุคคลหรือเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดก็ได้ หรืออาจกล่าวสั้นๆ ได้ว่า วิสาหกิจชุมชน ก็คือ กิจการของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน

เนื่องจากคำว่า “วิสาหกิจ” มีความหมายในเชิงเศรษฐกิจ ดังนั้น “วิสาหกิจชุมชน” จึงเรียกได้ว่า เป็น “ธุรกิจชุมชนรูปแบบหนึ่ง” ที่แม้ต้องการรายได้และผลกำไรแต่มีใจ กำไรสูงสุด หากมีจุดเน้น คือ การสร้างความสมดุลให้กับวิถีชีวิตด้วยการทำกิจกรรม ที่หลากหลายเพื่อให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ การให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพสภาพแวดล้อม การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข การมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสวัสดิการให้กับสมาชิก และคนในชุมชน แต่ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้เพื่อตอบสนอง ความจำเป็นทางเศรษฐกิจ จึงกล่าวได้ว่า วิสาหกิจชุมชน ก็คือ ธุรกิจชุมชนที่มีมิติทาง สังคมรองรับ และหากจะเปรียบเทียบกับสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนมีการบริหารจัดการ ที่คล้ายกัน แต่ต่างกันที่ขนาดและระเบียบกฎเกณฑ์ กล่าวคือ วิสาหกิจชุมชนไม่ได้จำกัดขนาด สมาชิกอย่างน้อย 7 คน ก็สามารถรวมตัวกันทำกิจการวิสาหกิจชุมชนได้ และสามารถกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ได้เอง ทำให้มีความคล่องตัวและเหมาะกับ เกษตรกรที่ส่วนใหญ่มีเงินทุนจำกัด

4.1.1 ลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชน มีองค์ประกอบอย่างน้อย 7 ประการ

1) ชุมชนเป็นเจ้าของและดำเนินการ

- 2) ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชนโดยใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร ทน แรงงานในชุมชน
- 3) ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน
- 4) เป็นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานภูมิปัญญาสากล
- 5) มีการดำเนินการแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ
- 6) มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ
- 7) มีการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชนเป็นเป้าหมาย

4.1.2 เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หมายถึง คณะบุคคลที่รวมตัวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

4.1.3 พ.ร.บ.ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 กำหนดให้วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนต้องจดทะเบียนเพื่อได้รับการรับรองตามกฎหมาย จึงจะมีสิทธิในการขอรับ/ได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนจากคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยมีหลักการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งจำนวนหนึ่งอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้า ให้ได้รับการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันการพัฒนาความสามารถในการจัดการ และพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้น

4.2 กระบวนการวิสาหกิจชุมชน

4.2.1 กิจกรรมวิสาหกิจชุมชน

1.1 วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับอาชีพ และชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน วิสาหกิจชุมชนจึงเป็นกลุ่มของกิจกรรมที่มีรูปแบบที่ หลากหลาย แต่เชื่อมโยงและเกื้อกูลกันไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในการผลิตสินค้า และ กิจกรรมด้านบริการ ดังนี้

1) การผลิตสินค้า เป็นการแปรรูปหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นอาชีพหลักของคนในชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิต ทางเกษตร เช่น การแปรรูปข้าวเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบต่างๆ ในกลุ่มคนที่มืออาชีพทำนา หรือกลุ่มคน ที่เป็นเครือข่ายกับชาวนา การทำผลไม้แปรรูปในกลุ่มคนที่เป็นชาวสวนผลไม้หรือกลุ่มคนที่เป็น เครือข่ายกับชาวสวน เป็นต้น

2) การทำสินค้าหรือผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชน เพื่อการพึ่งตนเองหรือเพิ่มรายได้ เช่น การทำยาสมุนไพร เครื่องดื่มสมุนไพร เครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของสมุนไพร หรือการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น การทอผ้าไหมลายพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ ฯลฯ

3) การทำสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ทดแทนการซื้อจากภายนอกเพื่อลดรายจ่ายและตอบสนองการพึ่งตนเองของชุมชน เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ เครื่องมือเครื่องใช้ ทางเกษตร น้ำดื่ม สบู่ แชมพู น้ำยาล้างจาน ฯลฯ

1.2 กิจกรรมด้านบริการ กิจกรรมด้านบริการเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่ออำนวยความสะดวก และสร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับสมาชิกและชุมชน กิจกรรมด้านบริการจึงมีได้หลายรูปแบบ เช่น ตลาดนัดชุมชน

1) การบริการด้านการเงินและการสะสมทุน เช่น ออมทรัพย์ ธนาคารชุมชน การบริการด้านการตลาด เช่น ร้านค้าชุมชน บิมน้ำมันชุมชน

2) การบริการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น ท่องเที่ยวชุมชน โฮมสเตย์ สปาศ นวดแผนไทย

1.3 การบริการที่เป็นการสร้างรายได้ การอำนวยความสะดวกหรือแก้ ปัญหาให้กับอาชีพหลัก เช่น ลานเทพาหล่ม การรวบรวมและปรับปรุงคุณภาพผลผลิต ทางเกษตร การบริการซ่อมเครื่องจักรกลการเกษตร

ทั้งนี้กิจการวิสาหกิจชุมชนของแต่ละชุมชนหรือแต่ละท้องถิ่น อาจต่างกันไปขึ้นกับอาชีพหลัก สภาพแวดล้อม ทรัพยากรหรือความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิสังคม และภูมิปัญญาที่สั่งสมกันมา

4.2.2 การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 จะต้องทำการประเมินศักยภาพซึ่งเป็นการเรียนรู้เบื้องต้นเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนรู้จักตัวเอง โดยใช้แบบประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นแบบประเมินตนเองที่กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนได้จัดทำขึ้นสำหรับวิสาหกิจชุมชนที่ได้จดทะเบียนแล้ว ทั้งนี้ ประเด็นในการประเมินศักยภาพ ประกอบด้วย การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลลัพธ์การดำเนินงาน การประเมินเรื่องที่ประเมินกระบวนการ ได้แก่ ผู้นำและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงาน การบริหารตลาด การจัดการความรู้และข้อมูล การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การจัดการสินค้าและบริการ การประเมินผลลัพธ์ ได้แก่ การประเมินการดำเนินงานผลลัพธ์การดำเนินงาน เช่น การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ คุณภาพชีวิต ความพึงพอใจของลูกค้าต่อคุณภาพสินค้า ประสิทธิภาพการดำเนินงาน ลดต้นทุน ลดความสูญเสียการเพิ่มความรู้จักให้กับสมาชิก ความพึงพอใจของสมาชิก ประโยชน์ ที่เกิดกับชุมชน

5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธัชพล ยรรยง และคณะ (2561) ศึกษาเรื่องกระบวนการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : วิสาหกิจชุมชนจังหวัดน่าน ตามแนวคิดการบริหารงานคุณภาพ ด้วย PDCA ประกอบไปด้วย (Plan) การวางแผน ชาวบ้านเกิดการริเริ่มรวมกลุ่มกัน ก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน และ พัฒนากระบวนการอย่างมีขั้นตอน ด้วยการวางแผนอย่างมีส่วนร่วม เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ด้วยภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานความเป็นสากลอย่างลงตัว ก่อร่างสร้างองค์กรอย่างมีแบบแผน มีการประชุม วางแผนการออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ แผนราคาผลิตภัณฑ์อย่างมีระบบ (Do) การลงมือปฏิบัติ วิสาหกิจชุมชนมีโครงสร้างการบริหารองค์กรที่ชัดเจน และการบริหารจัดการคนให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่เน้นการตลาดที่สร้างคุณค่าวิถีชีวิตจากและช่องทางการจัดจำหน่ายทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ ที่สามารถจำหน่ายสินค้าที่มีประสิทธิภาพในระดับเดียวกับผลิตภัณฑ์อื่นๆ ตามท้องตลาด ทั่วไป แต่ก็มีจัดการตลาดชุมชนและร้านค้าชุมชนอีกด้วย (Check) การตรวจสอบ เพื่อความโปร่งใสในการดำเนินงาน จำเป็นต้องมีกฎระเบียบ หรือข้อตกลงข้อบังคับ ในการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและ ชุมชน เน้นการจัดสรรผลประโยชน์ของสมาชิกให้ชัดเจนตรวจสอบได้ มีสวัสดิการอย่างเป็นระบบแก่สมาชิก

สมชาย น้อยฉ่ำ และคณะ (2561) ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ รวมทั้งมีการติดต่อประสานงานกับสมาชิกกลุ่ม และแลกเปลี่ยนปัญหากันเป็นประจำ การจัดองค์กรได้มีการระบุและอธิบายงาน

ที่จะมอบหมายให้สมาชิกดำเนินการ โดยผู้นำกลุ่มจะออกตรวจติดตามผล หากเจริญเติบโตไม่ดีก็ปรับปรุงให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

สุพาดา สิริกิตตา (2565) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลไม้บ้านยาวิ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การบริหารจัดการกลุ่ม ประธานกลุ่มมีความเป็นผู้นำ การยอมรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ จึงทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและบริหารงานได้ ด้านบัญชีและการเงิน ทางกลุ่มมีการจัดทำบัญชีตามข้อบังคับ โดยประธานกลุ่มเป็นผู้จัดทำเนื่องจากวิสาหกิจชุมชนนี้มีรายได้จากการประกอบธุรกิจมีหน้าที่ต้องเสียภาษีและต้องจัดทำ บัญชี สมาชิกส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชี การบริหารจัดการด้านการตลาด ทางกลุ่มมีการวางแผนการตลาดได้เป็นอย่างดีโดยทางกลุ่มมีการศึกษาความต้องการของลูกค้าจากการพูดคุยกับลูกค้าเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาสินค้าการขายมีทั้งออฟไลน์ และการขายผ่านออนไลน์

วิธีการวิจัย

1. ประชากร

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย จำนวน 34 ราย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือวิจัย ได้แก่

1) แบบสอบถาม ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป อายุ เพศ อาชีพ การศึกษา เหตุผลในการเข้าเป็นสมาชิก บทบาทหน้าที่ในกลุ่ม ผลตอบแทนกลุ่ม การร่วมประชุมวิสาหกิจชุมชน การร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2 กระบวนการกลุ่ม แสดงความสำคัญ 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ปัญหากระบวนการกลุ่ม แสดงความสำคัญ 5 ระดับ

ตอนที่ 4 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ

2) การสนทนากลุ่ม (Focus group)

เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ วิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย เรื่องสถานการณ์ วิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับและการแปลความหมายข้อมูล โดยใช้ค่าคะแนนน้ำหนักเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแปลผลดังนี้ 1.00-1.80=ระดับน้อยที่สุด 1.80-2.60=ระดับน้อย 2.61-3.40=ระดับปานกลาง 3.41-4.20=ระดับมาก และ 4.21-5.00=ระดับมากที่สุด

2. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากผลการศึกษาทุกตอนและจากการสนทนากลุ่ม

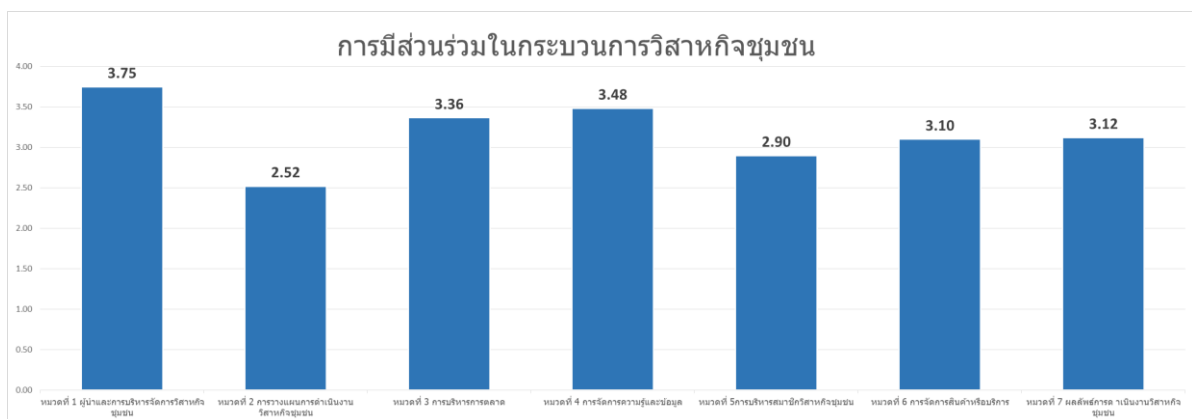
สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บริบทการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย และเพื่อหาแนวทางส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย สรุปผลการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป สภาพพื้นฐานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.59 และเพศชาย ร้อยละ 29.41 อายุเฉลี่ย 56.85 ปี สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 88.24 ประกอบอาชีพเกษตรกร เหตุผลการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยการชักชวนกัน ร้อยละ 82.35 ผลตอบแทนกลุ่ม ต้องการคำตอบแทน ร้อยละ 94.12 ในรอบปีที่ผ่านมาได้เข้าร่วมทำกิจกรรมเป็นบางครั้ง ร้อยละ 44.12 ในรอบปีที่ผ่านมาได้เข้าร่วมประชุมเป็นบางครั้ง ร้อยละ 44.12

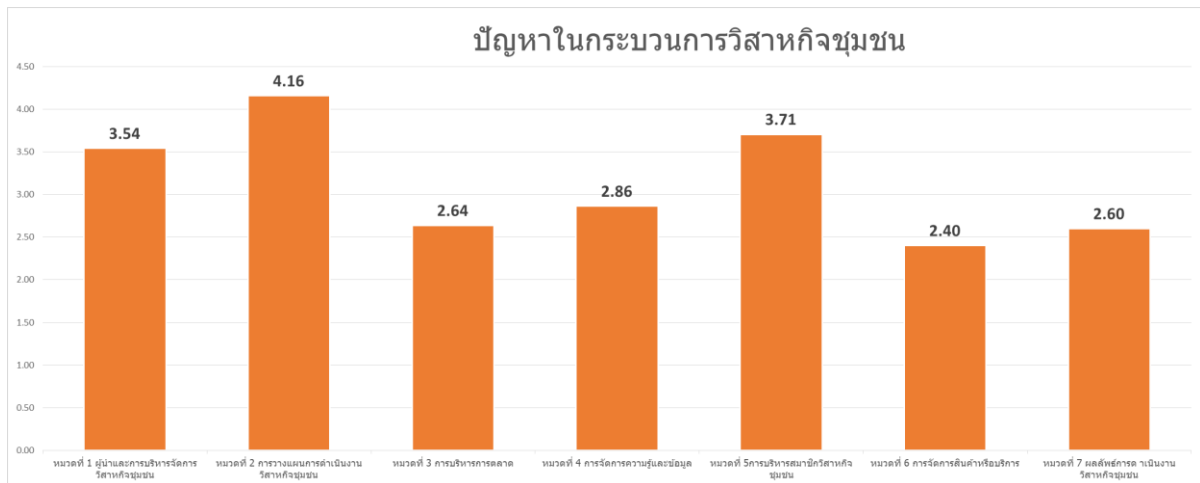
2. การมีส่วนร่วมกระบวนการวิสาหกิจชุมชน

แผนภูมิที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมกระบวนการวิสาหกิจชุมชน

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยในการให้ความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการวิสาหกิจชุมชน ตามประเด็นดังนี้ หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน (3.75) ระดับมากที่สุด หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล (3.48) ระดับมาก หมวดที่ 3 การบริหารการตลาด (3.36) ระดับมาก หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน (3.12) หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ (3.10) หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (2.90) ระดับปานกลาง และหมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน (2.52) ระดับน้อย

3. ปัญหากระบวนการวิสาหกิจชุมชน

แผนภูมิที่ 2 ระดับปัญหากระบวนการวิสาหกิจชุมชน

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความสำคัญปัญหาในกระบวนการวิสาหกิจชุมชน ตามประเด็นดังนี้หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน (4.16) หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (3.71) และหมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน (3.54) ในระดับมาก หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล (2.86) หมวดที่ 3 การบริหารการตลาด (2.64) ในระดับปานกลาง และหมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน (2.60) หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ (2.40) ในระดับน้อย

3. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนระบอบเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย จากการสนทนากลุ่ม ประกอบกับการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้สำรวจ สามารถสรุปแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนระบอบเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนระบอบเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

จากภาพที่ 2 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนระบอบเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรบูรณาการร่วมกับหน่วยงาน

บูรณาการ โดยมีช่องทางการส่งเสริมทางสื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สื่อออนไลน์ ได้แก่ Line Facebook สื่อออฟไลน์ ได้แก่ วิทยุทัศนชนาตสัน และวิธีการส่งเสริม ได้แก่ การเยี่ยมเยียน การให้คำแนะนำ การอบรม การประชุม การติดตามเพื่อให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการประชุมและดำเนินกิจกรรมตามแผนการดำเนินงาน โดยมีแนวทางดังนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานบูรณาการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย กระบวนการวิสาหกิจชุมชน 7 ด้าน โดยประกอบด้วย ด้านกระบวนการ 6 ด้าน ได้แก่ ผู้นำและการบริหาร กิจกรรมวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงาน การบริหารตลาด การจัดการความรู้และข้อมูล การบริหาร สมาชิกวิสาหกิจชุมชน การจัดการสินค้าและบริการ และด้านผลลัพธ์ 1 ด้าน ได้แก่ การประเมินการดำเนินงาน ผลลัพธ์การดำเนินงาน เช่น การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ คุณภาพชีวิต ความพึงพอใจของลูกค้าต่อคุณภาพสินค้า ประสิทธิภาพการดำเนินงาน ลดต้นทุน ลดความสูญเสียการเพิ่มความรู้ทักษะให้กับสมาชิก ความพึงพอใจของ สมาชิก ประโยชน์ ที่เกิดกับชุมชน ซึ่งควรมีการพัฒนาไปพร้อมๆกัน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถใช้ วิธีการส่งเสริมได้แก่ การเยี่ยมเยียนมีการทำแผนเยี่ยมเยียนวิสาหกิจชุมชนเป็นประจำ การให้คำแนะนำในเรื่อง การจัดทำแผนประกอบการ แผนพัฒนา แผนธุรกิจ โดยมีแนวทางในแต่ละด้านดังต่อไปนี้ 1) ผู้นำและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน มีการกำหนดเป้าหมายและทิศทาง การดำเนินงาน โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน 2) การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน มีส่วนร่วมในการทำแผน มีการติดตามผล ปรับปรุงแก้ไข ร่วมกัน อย่างเป็นรูปธรรม 3) การบริหารการตลาด จัดทำแผนธุรกิจและดำเนินตามแผนธุรกิจทุกไตรมาส มีการติดตาม คำแนะนำจากลูกค้า เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข/พัฒนาสินค้า 4) การจัดการความรู้และข้อมูล เข้าร่วมอบรมเพื่อ หาความรู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ จัดตั้งทีมประชาสัมพันธ์ เพื่อรณรงค์ข่าวสารแก่กลุ่ม โดยผ่านช่องทาง Line Facebook 5) การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันนอกเหนือกิจกรรมกลุ่ม เช่น กิจกรรม สาธารณประโยชน์ ร่วมงานประเพณี ทำบุญที่วัด 6) การจัดการสินค้าหรือบริการ มีวิธีการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ เช่น รายละเอียดสินค้า กระบวนการผลิต การสอบกลับ 7) ผลลัพธ์การดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชน ร่วมการตรวจประเมินการทำมาตรฐานสินค้า เพื่อให้ทราบถึงแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน กระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย และเพื่อหาแนวทางส่งเสริมการเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 56.85 ปี สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย ประกอบอาชีพเกษตรกร เหตุผลการเข้าเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยการชักชวนกัน วัตถุประสงค์ ในการเข้าร่วมกลุ่มคือค่าตอบแทนเป็นเงิน ในรอบปีที่ผ่านมามีเข้าร่วมทำกิจกรรมและประชุมเป็นบางครั้ง สอดคล้องกับสมชาย น้อยฉ่ำ และคณะ (2561) ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ผลประกอบกิจการกลุ่มทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น สมาชิกมีการเข้าร่วมกิจกรรม ในเรื่องของเงินและค่าตอบแทน

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยในการให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานในประเด็นหมวดที่ 7 ผลลัพธ์ การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ระดับมากที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการบริหารธุรกิจ เนื่องจากสมาชิกทราบ ระดับความสามารถ ในการบริหารธุรกิจของวิสาหกิจ ชุมชน โดยดูจากผลประกอบการสามารถผลิตหน้าไม่ ส่งให้วิสาหกิจชุมชนได้ ในรอบปีที่ผ่านมา หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ระดับมากที่สุด ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของผู้นำเนื่องจากผู้นำมีการชี้แจงเป้าหมาย ที่ชัดเจนในการประชุมแต่ละครั้ง สอดคล้องกับ ธัชพล ยรรยง และคณะ (2561) ศึกษาเรื่องกระบวนการ บริหารการจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : วิสาหกิจชุมชนจังหวัดน่าน ตามแนวคิดการบริหารงานคุณภาพ ด้วย PDCA ประกอบไปด้วย (Plan) การวางแผน ชาวบ้านเกิดการริเริ่ม รวมกลุ่มกัน ก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน และพัฒนากระบวนการอย่างมีขั้นตอน ด้วยการวางแผนอย่างมีส่วนร่วม การดำเนินกิจการที่มีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ในการผลิตสินค้าจากหน้าไม้จะไม่มีการใช้สารเคมีและวัสดุ จากการเกษตรมักมีการนำไปทำปุ๋ยหมัก หรือทิ้งไว้ที่โคนต้นไม้ สมาชิกทุกคนถือไปปฏิบัติ และยังได้รับ มาตรฐาน GAP จากกรมวิชาการเกษตร การกำหนดโครงสร้างและการแบ่ง บทบาทหน้าที่ของกรรมการ และสมาชิกในการดำเนินงาน มีการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มและมอบหมายหน้าที่ในการดำเนินงาน การกำหนดกฎระเบียบหรือข้อบังคับ มีการบันทึกกฎระเบียบของกลุ่มไว้ในสมุดบันทึกการระดมทุน มีการ จัดตั้งกองทุนปุ๋ยและใช้วัตถุดิบของสมาชิกมาเป็นกองทุน เพื่อให้สมาชิกทุกท่านรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของกิจการ การจดบันทึกการเงินหรือบัญชีและการนำไปใช้ประโยชน์ มีการจดบันทึกรายรับรายจ่ายไว้เพื่อเป็นหลักฐาน หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล ระดับมากที่สุด ได้แก่ การจัดการความรู้และข้อมูล และ การแสวงหา ความรู้เพื่อพัฒนา วิสาหกิจชุมชน การบันทึกและจัดเก็บข้อมูลของวิสาหกิจชุมชน เมื่อมีหน่วยงานมาอบรมให้ ความรู้สมาชิกเข้าร่วมฟังและนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติ

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้ความสำคัญปัญหาในกระบวนการวิสาหกิจชุมชน ตามประเด็นดังนี้ หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับธัชพล ยรรยง และคณะ (2561) ศึกษาเรื่อง กระบวนการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : วิสาหกิจชุมชนจังหวัดน่าน ปัญหาด้านการมีส่วนร่วม ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในกลุ่ม หรือชุมชนนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาทั้งการมีส่วนร่วมในแง่ของการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย ของการดำเนินกิจกรรม สอดคล้องกับ สุพาดา สิริกิตตา (2565) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลไม้บ้านยาวิ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การบริหารจัดการกลุ่ม ประชานกลุ่มมีความเป็นผู้นำ การยอมรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในแผนการ ดำเนินงาน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ จึงทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและบริหารงานได้

โดยมีแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนระบอบเงินต้นกล้า ตำบลศรี ฐาน อำเภอกู่กระดิง จังหวัดเลย ดังนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานบูรณาการ โดย มีช่องทางการส่งเสริมทางสื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สื่อออนไลน์ ได้แก่ Line Facebook สื่อออฟไลน์ ได้แก่ วิทยุทัศน์ขนาดสั้น และวิธีการส่งเสริม ได้แก่ การเยี่ยมเยียน การให้คำแนะนำ การอบรม การ ประชุม การติดตามเพื่อให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการประชุมและดำเนินกิจกรรมตามแผนการดำเนินงาน โดยมี

แนวทางดังนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานบูรณาการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายกระบวนการวิสาหกิจชุมชน 7 ด้าน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถใช้วิธีการส่งเสริมได้แก่ การเยี่ยมเยียนมีการทำแผนเยี่ยมเยียนวิสาหกิจชุมชนเป็นประจำ การให้คำแนะนำในเรื่องการจัดทำแผนประกอบการ แผนพัฒนา แผนธุรกิจ สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการเกษตร (2562) กล่าวว่า การใช้เวทีเรียนรู้ระหว่างผู้นำและสมาชิก เพื่อช่วยกันรวบรวมและประมวลข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และแจกแจงสาระสำคัญภายใต้แผนย่อยแต่ละแผน ซึ่งได้แก่ แผนการตลาด แผนการผลิต แผนบริหารจัดการ แผนการเงินการบัญชี และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำ เพื่อให้การจัดทำรายละเอียดของแต่ละแผนย่อยเป็นไปตามวิธีการที่กำหนด และควรเป็นการบูรณาการการทำงานระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น เช่น การจัดทำแผนการเงินการบัญชี ควรมีเจ้าหน้าที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ของธนาคารออมสินหรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรร่วมด้วย หรือการจัดทำแผนการตลาด ควรมีเจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงพาณิชย์ร่วมด้วย

จากการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย ตามแบบประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (ปรับปรุง ปี 2562) ตามงบประมาณปี 2567 พบว่าผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ระดับศักยภาพโดยรวม ดี โดยมีผลการประเมินกระบวนการวิสาหกิจชุมชน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้นำและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ระดับศักยภาพ ดี 2) การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ระดับศักยภาพ ดี 3) การบริหารการตลาด ระดับศักยภาพ ดี 4) การจัดการความรู้และข้อมูล ระดับศักยภาพ ดี 5) การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ระดับศักยภาพ ดี 6) การจัดการสินค้าหรือบริการ ระดับศักยภาพ ดี และ 7) ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ระดับศักยภาพ ดี โดยเน้นการจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชนแบบมีส่วนร่วมตามความต้องการของวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย และเลือกใช้เครื่องมือวงจร PDCA ในการจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชนเพื่อทำให้เกิดกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพวิสาหกิจชุมชนอย่างประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่องศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน

1.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีแผนเยี่ยมเยียนวิสาหกิจชุมชน มีการติดตามผลดำเนินการตามแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

1.2 การจัดทำแผนของวิสาหกิจชุมชนกระบอกเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย มีการจัดทำแผน ได้แก่ แผนประกอบการ แผนพัฒนา แผนธุรกิจ เป็นต้น เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของกลุ่ม ควรให้สมาชิกควรให้สมาชิกมีส่วนร่วมเพื่อเกิดความคิดวิเคราะห์ โดยใช้เครื่องมือที่ทำให้เกิดกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพวิสาหกิจชุมชน เช่น การใช้ 5 ส., QCC, TPM, TQM , TQC, วงจร PDCA เป็นต้น ให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและผลผลิตที่ยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

2.1 ควรมีการศึกษาดูงานระหว่างวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และการบริหารงานกลุ่ม เพื่อนำมาปรับใช้ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนให้แก่สมาชิก และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

2.2 ส่งเสริมความรู้ สร้างความเข้าใจในกระบวนการวิสาหกิจชุมชน 7 ด้าน โดยประกอบด้วย ด้านกระบวนการ 6 ด้าน ได้แก่ ผู้นำและการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงาน การบริหารตลาด การจัดการความรู้และข้อมูล การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การจัดการสินค้าและบริการ และด้านผลลัพธ์ 1 ด้าน ได้แก่ การประเมินการดำเนินงานผลลัพธ์การดำเนินงาน

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 แนวทางการพัฒนาสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระบอบเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย ควรเน้นเรื่องการพัฒนาสมาชิกรุ่นใหม่เพื่อสืบทอดกิจการวิสาหกิจชุมชนต่อไป เนื่องจากความเข้มแข็งของกลุ่มขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของสมาชิก

3.2 บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระบอบเงินต้นกล้า ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย เพื่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยนำหลักการ รู้จักตัวเอง รู้จักวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน รู้จักภาคีพัฒนา รู้จักปัจจัยแวดล้อม และรู้จักเงื่อนไขสนับสนุนรวมถึงการเชื่อมโยงระบบส่งเสริมการเกษตรกับการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกิจการวิสาหกิจชุมชนให้มีความมั่นคง ก้าวหน้า และก้าวไปสู่การแข่งขันทางการค้าได้อย่างยั่งยืนตามความพร้อมและศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2557. *การประกอบกรรการวิสาหกิจชุมชนเพื่อรองรรับการเข้าสู่ AEC*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2562. *คู่มือนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ นิเวศรรดาการพิมพ์ (ประเทศไทย) จำกัด.
- ธัชพล ยรรยงและคณะ. 2561. *กระบวนการบริหารการจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่การพัฒนาอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : วิสาหกิจชุมชนจังหวัดน่าน*. ทุนอุดหนุนการวิจัย. วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. สืบค้น 1 ตุลาคม 2567 จาก <http://mcuir.mcu.ac.th:8080/jspui/bitstream/123456789/807/1/2562-126%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%98%E0%B8%B1%E0%B8%8A%E0%B8%9E%E0%B8%A5%20%E0%B8%A2%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B9%8C.pdf>
- วินัย มีมาก. 2564. *ทฤษฎีการบริหารจัดการ: หลักการและแนวคิด*. ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. สืบค้น 1 ตุลาคม 2567 จาก <https://acd.mcu.ac.th/wp-content/plugins/download-attachments/includes/download.php?id=2571>
- สมชาย น้อยฉ่ำและคณะ. 2561. *การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อำเภอมัวพวา จังหวัดสมุทรสงคราม*. วารสารเกษมบัณฑิต ปีที่ 19 (ฉบับพิเศษ). มีนาคม 2561. สืบค้น 1 ตุลาคม 2567 จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jkbu/article/download/117334/90095/>
- สรนนท์ วุฒิสรี. 2559. *การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน กรณีศึกษา บริษัท SSS จำกัด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. สืบค้น 1 ตุลาคม 2567. จาก <https://searchlib.utcc.ac.th/library/onlinethesis/300036.pdf>
- สุพาดา สิริกุดตา. 2565. *แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลไม้บ้านยาวิ จังหวัดเพชรบูรณ์*. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 26 (ฉบับที่ 1). มกราคม-มิถุนายน 2566. สืบค้น 1 ตุลาคม 2567 จาก <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/JOS/article/view/14826/12442>
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2549. *การพัฒนาางานด้วยระบบคุณภาพและการเพิ่มผลิ: บทที่ 9 กลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน*. สืบค้น 1 ตุลาคม 2567. จาก <https://toorsicc.blogspot.com/p/11.html>

*หมายเหตุ : เป็นแนวทางในการเขียนเนื้อหาให้กับผู้เรียน “หลักสูตร การพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
สู่งานวิจัย”ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น เพื่อเขียนบทความวิจัยสำหรับ
นำเสนอและเผยแพร่ผลงาน เท่านั้น